

چکیده تحولات بازار سرمایه ایران در مردادماه ۱۳۹۶

تاریخ انتشار: شهریور ماه ۱۳۹۶	دفتر: معاونت پژوهشی، دفتر آمار و پایش اقتصادی	شناسنامه گزارش:
ناظران علمی: -	تهیه و تدوین: مهدی کرامت‌فر	

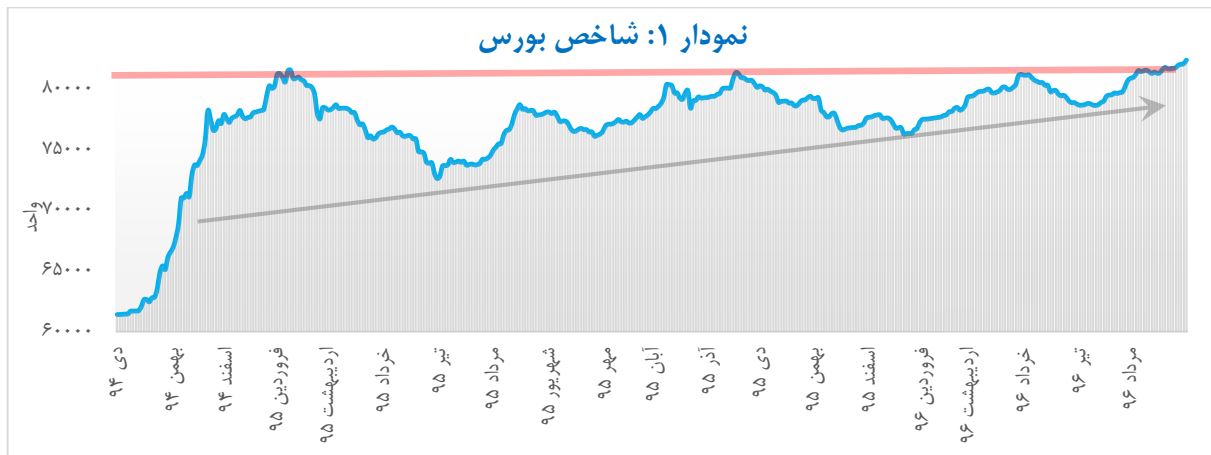
چکیده:

مهم‌ترین تحولات بازار سرمایه ایران در مردادماه ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

- برآیند عملکرد شاخص بورس تهران در مردادماه رشد ۲,۱ درصدی بوده است. تداوم کاهش ارزش دلار در مقابل ارزهای معتبر جهانی و رشد بهای جهانی فلزات در کنار ثبات نسبی فضای سیاسی-اقتصادی کشور، از اصلی‌ترین دلایل رشد بازار در این ماه بوده است.
- میزان سود محقق شده شرکت‌ها در پایان مردادماه نسبت به دوره مشابه سال قبل با رشد محسوسی مواجه شده است و توانسته برای نخستین بار پس از دو سال، نرخ رشد مثبت نقطه به نقطه را ثبت نماید. بهبود روند سودآوری در گروه‌های فراورده‌های نفتی، فلزات اساسی و شیمیایی که با ارائه گزارش‌های مطلوب از ابتدای سال جاری آغاز شده، اصلی‌ترین علت این امر بوده است. به نظر می‌رسد احیاء سودآوری در این گروه‌ها تا حد زیادی مرهون افزایش قیمت‌های جهانی نفت و کالاهای پایه است.
- روند سود پیش‌بینی شده شرکت‌ها نیز (برای سومین ماه متوالی) در پایان مردادماه نسبت به ماه قبل با بهبود مواجه شده است. گروه‌های شیمیایی و فراورده‌های نفتی بیشترین سهم را در این رشد داشته‌اند. صورت‌های مالی شرکت‌های دو گروه فلزات اساسی و بانکی در مردادماه منتشر نشده است؛ انتشار صورت‌های مالی این دو گروه می‌تواند تاثیر مشهودی بر پیش‌بینی سودآوری داشته باشد.
- گروه خودرو و قطعات، با وجود افزایش رشد تولید و فروش در فصل بهار، برای سومین ماه متوالی پیش‌بینی سود خود را کاهش داده است. به نظر می‌رسد مشکلات ساختاری مربوط به کارایی و بهره‌وری تولیدی و مدیریتی، مشکل اصلی سودآوری این بنگاه‌هاست.

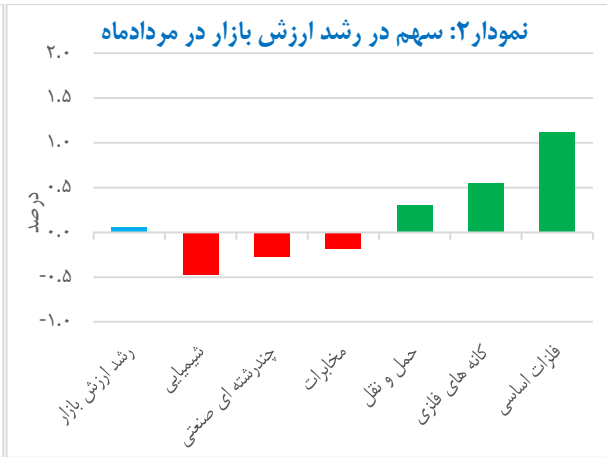
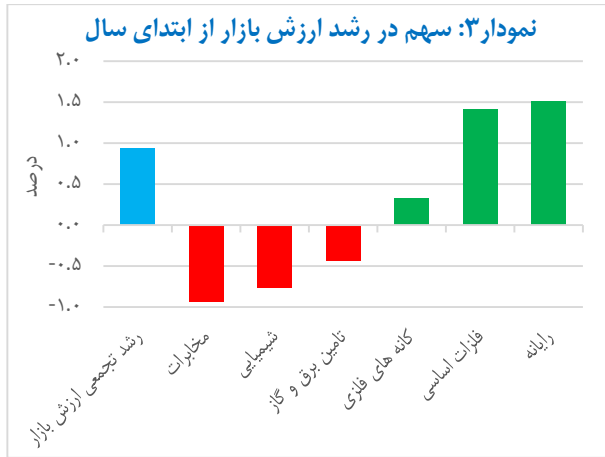

۱- شاخص و ارزش بازار

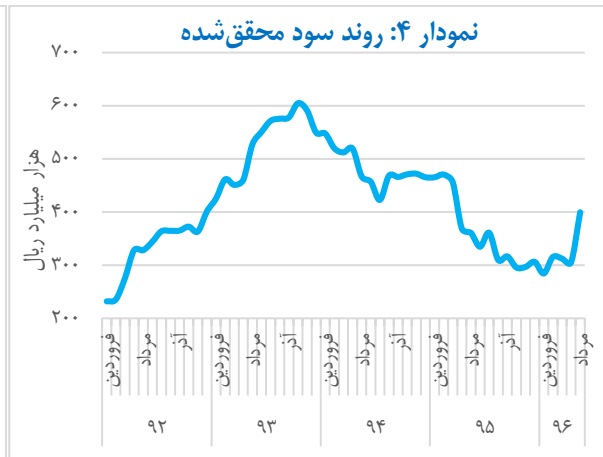
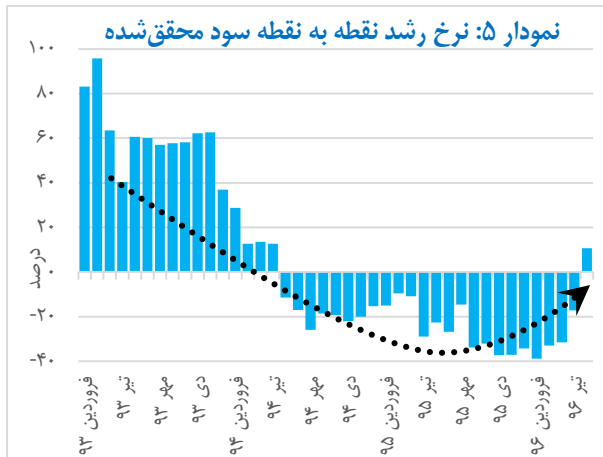

- شاخص بورس تهران در مردادماه نیز روندی صعودی داشته و رشد ۲,۱ درصدی را ثبت نموده است. بررسی روند رشد شاخص از ابتدای زمستان ۱۳۹۴ (زمان اجرایی شدن برجام) نشان می‌دهد که روند کلی شاخص با وجود فراز و فرودهای مختلف، صعودی بوده است.
- تداوم کاهش ارزش دلار در مقابل ارزهای معتبر جهانی و افزایش نسبی در بهای جهانی کالاهای پایه به ویژه فلزات، رشد آرام قیمت دلار در بازار داخل (رسیدن به بیشینه ۸ ماهه)، زمزمه‌های کاهش نرخ سود بانکی در شهریورماه، مراسم تحلیف دوره جدید ریاست‌جمهوری و دریافت رای اعتماد بالای کابینه پیشنهادی و همچنین عرضه اولیه یک نماد در گروه اطلاعات و ارتباطات از جمله مهمترین موارد موثر بر بازار سرمایه در این ماه بوده است. در مجموع، شرایط داخلی و خارجی پیرامونی بازار سرمایه در مردادماه، مثبت قلمداد می‌شود.
- بررسی روند شاخص طی بیست ماه گذشته و پس از اجرایی شدن برجام نشان می‌دهد که شاخص کل طی چند نوبت برای عبور از محدوده ۸۲ هزار واحد ناکام مانده است و به نظر می‌رسد که فقدان اخبار مثبت قوی در زمینه فعالیت و سودآوری بنگاه‌ها (به ویژه در گروه‌های بزرگ بازار) از جمله دلایل این امر بوده است. با توجه به بهبود نسبی وضعیت سودآوری شرکت‌ها و ارائه گزارش‌های مطلوب در مجامع برگزار شده طی تیرماه و همچنین تداوم روند افزایش بهای جهانی فلزات، رشد شاخص در مردادماه نیز ادامه یافته و به بیشترین ارقام پس از اجرای برجام رسیده است. انتظار می‌رود که در ماه‌های آتی نیز این رشد با کمک برخی گروه‌های بزرگ بازار نظیر فلزات و پالایشی تداوم یابد.
- با وجود رشد قابل ملاحظه شاخص، ارزش بازار طی مردادماه تغییر چندانی نداشته و تقریباً ثابت بوده است^۱. گروه‌های فلزات، کانه‌های فلزی و حمل‌ونقل بیشترین تاثیر مثبت و گروه‌های شیمیایی، پندرشته‌ای صنعتی و مخابرات بیشترین تاثیر منفی را بر ارزش بازار داشته‌اند (نمودار ۲). بررسی مجموع تغییرات ارزش بازار از ابتدای سال (نمودار ۳) نیز نشان می‌دهد که گروه‌های رایانه و فلزات اساسی بیشترین رشد ارزش بازار را طی پنج‌ماهه ابتدای سال داشته‌اند و در مقابل، گروه‌های مخابرات و شیمیایی، بیشترین کاهش ارزش بازار را داشته‌اند. رشد گروه رایانه به دلیل عرضه اولیه در این گروه و همچنین افزایش قیمت نماد آپ بوده و رشد گروه فلزات نیز به دلیل افزایش بهای جهانی و داخلی فلزات بوده است.

^۱ دلیل رشد شاخص، مساله موزون بودن آن و تاثیر غیرمساوی گروه‌های صنعت بر آن است.

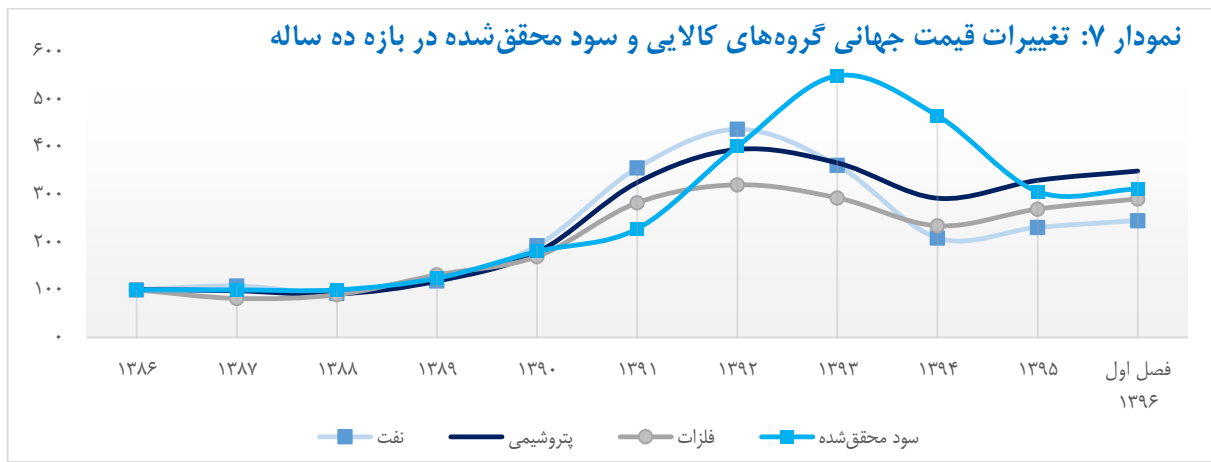
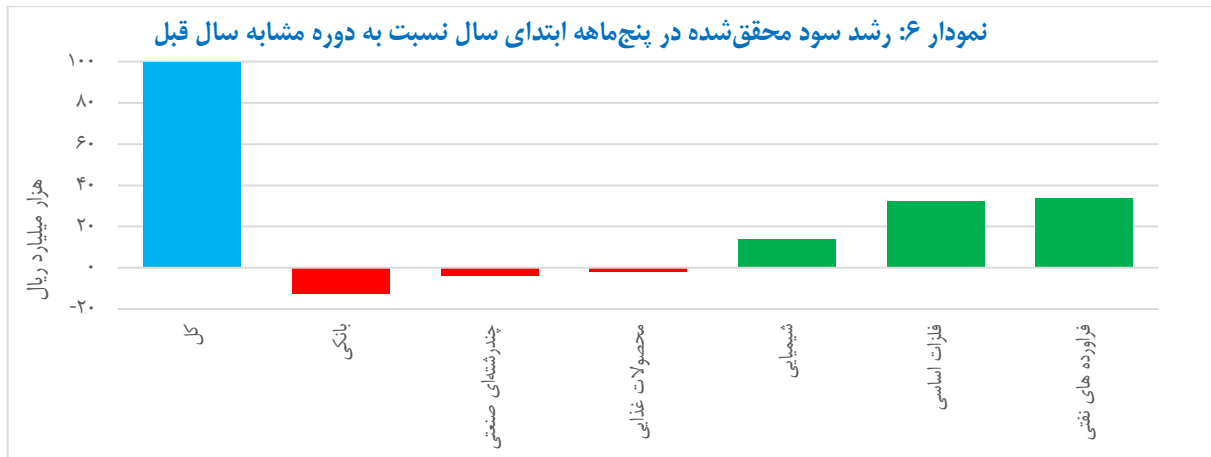

۲- سودآوری

- بررسی روند سودآوری شرکت‌های بازار سرمایه نشان می‌دهد که میزان سود محقق شده شرکت‌ها طی دوره دوازده ماهه منتهی به پایان مردادماه ۱۳۹۶ برابر با ۳۹۹ هزار میلیارد ریال بوده است. این رقم، نسبت به دوره مشابه سال قبل، رشدی معادل ۳۸ هزار میلیارد ریال، (۱۰,۷ درصد) را نشان می‌دهد.
- بررسی روند نرخ رشد نقطه‌به‌نقطه سود در ماه‌های گذشته نشان می‌دهد که سرانجام در مردادماه و پس از گذشت دو سال، میزان سود محقق شده بنگاه‌ها از دوره مشابه سال قبل بیشتر شده و نرخ رشد مثبت شده است (نمودار ۵). در مجموع، به نظر می‌رسد که روند سودآوری بنگاه‌ها تا حدی احیا شده و می‌توان رشد سودآوری را در ماه‌های آتی نیز انتظار داشت. البته باید توجه داشت که مجموع سود محقق شده هنوز فاصله زیادی با ارقام مربوط به سال‌های ۹۳ و ۹۴ دارد و این ارقام، به صورت جاری و بدون لحاظ نمودن تورم سالانه و همچنین افزایش تعداد شرکت‌هاست.
- بررسی میزان سود محقق شده در پنج‌ماهه ابتدای سال ۱۳۹۶ و مقایسه آن با دوره مشابه سال قبل نشان می‌دهد که گروه‌های فرآورده‌های نفتی، فلزات اساسی و شیمیایی، به ترتیب بیشترین تاثیر را در افزایش سود محقق شده شرکت‌ها داشته‌اند (نمودار ۶). به نظر می‌رسد که تغییرات بهای جهانی نفت و کالاهای پایه، بیشترین میزان توضیح‌دهندگی را در رشد این صنایع عهده‌دار است (نمودار ۷). در سمت مقابل نیز گروه بانکی بیشترین سهم کاهنده را در میزان سود محقق شده شرکت‌ها داشته است.

^۱ سود محقق شده، مجموع میزان سود محقق شده شرکت‌ها را در دوره دوازده‌ماهه گذشته، پس از تصویب در مجامع سالانه نشان می‌دهد. بخشی از این سود به صورت نقدی به سهامداران منتقل شده و بخشی دیگر تحت عنوان سود انباشته، در اختیار شرکت قرار می‌گیرد.

- بررسی روند پیش‌بینی سود^۱ شرکت‌ها نشان می‌دهد که میزان سود پیش‌بینی شده در پایان مردادماه ۱۳۹۶ برای سومین ماه متوالی افزایش یافته و به رقم ۴۳۵ هزار میلیارد ریال رسیده است. این رقم نسبت به ماه قبل ۱۱ هزار میلیارد ریال (معادل ۲٫۷ درصد) افزایش یافته و بیشترین رقم پیش‌بینی سود پس از اجرای برجام در زمستان ۱۳۹۴ است (نمودار ۸).
- بررسی تفکیکی پیش‌بینی سود گویای آن است که گروه‌های شیمیایی و فرآورده‌های نفتی، اصلی‌ترین سهم را در رشد میزان سود پیش‌بینی شده داشته‌اند و علت این امر نیز، تغییرات بهای جهانی و افزایش خوش‌بینی بنگاه‌ها بوده است (نمودار ۹). در مقابل، گروه خودروسازی، (با وجود افزایش محسوس میزان فعالیت‌های تولید و فروش در فصل اول) بیشترین کاهش میزان سود پیش‌بینی سود را داشته است. به نظر می‌رسد مشکلات ساختاری ناکارایی تولیدی و مدیریتی این بنگاه‌ها، مانع اصلی رشد سودآوری در این گروه است.^۲
- نکته قابل ذکر در زمینه پیش‌بینی سود آنکه در مردادماه، هیچ‌یک از بنگاه‌های دو گروه بزرگ فلزات اساسی و بانکی، اقدام به ارائه گزارش جدید ننموده‌اند. ارائه گزارش‌های این دو گروه می‌تواند میزان پیش‌بینی سود را در ماه‌های آتی دچار برخی تغییرات نماید.

^۱ این پیش‌بینی، مجموع ارقام پیش‌بینی شده شرکت‌ها برای دوره جاری فعالیت آن‌هاست. با توجه به آنکه سال مالی برای بخش عمده‌ای از شرکت‌ها منطبق با سال تقویمی است، بخش اصلی این پیش‌بینی مربوط به پیش‌بینی عملکرد در پایان سال ۹۶ است.

^۲ شایان ذکر است که با وجود رشد ۳۰ هزار میلیارد ریالی درآمدهای عملیاتی گروه خودرو و قطعات در بهار ۱۳۹۶ (نسبت به دوره مشابه سال قبل) سود خالص این گروه معادل ۰٫۵ هزار میلیارد ریال کاهش یافته است. (گزارش بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی، بهار ۱۳۹۶، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی)

